

відповідальність. Майбутнє залежить від того, чи зможе суспільство встановити рівновагу між інноваціями та моральними принципами, адже саме мораль робить прогрес справді людським.

Джерела та література

1. Бородій, О. С. Етика та науково-технічний прогрес / О. С. Бородій. — Київ: Наукова думка, 2018. 224 с.
2. Гнатюк, І. М. Технології і суспільство: моральні аспекти / І. М. Гнатюк. Львів: Світ, 2020. 312 с.
3. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ: Держспоживстандарт, 2015. 28 с.
4. Коваль, Т. П. Штучний інтелект і моральні дилеми / Т. П. Коваль // Вісник науки. 2021. № 4. С. 45–53.
5. Литвин, С. В. Етичні проблеми цифрових технологій / С. В. Литвин. Харків: ХНУ, 2019. 198 с.
6. Мельник, Ю. О. Науково-технічний прогрес і відповідальність людини / Ю. О. Мельник // Наукові записки університету. 2022. Т. 56, № 2. С. 89–97.
7. Петрова, Л. В. Соціальні наслідки інновацій / Л. В. Петрова. Київ: Освіта, 2020. 176 с.

УДК 004.8:316

Марія Паламар

Науковий керівник: Наталія Габрусєва, доктор філософії, доц.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ЖИТТІ ЛЮДИНИ, ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

***Анотація.** У роботі розглядається вплив штучного інтелекту на життя людини, його переваги та недоліки. Основною метою є з'ясування поняття «штучний інтелект», а також дослідження його застосування та впливу на різні аспекти життя. Окрему увагу приділено можливим наслідкам впровадженням штучного інтелекту в професійні сфери діяльності.*

***Ключові слова:** штучний інтелект, автоматизація, розвиток технологій, професійна діяльність, безпека.*

Mariia Palamar

Scientific supervisor: Nataliia Habrusieva, Ph.D., Assoc. Prof.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN HUMAN LIFE, ADVANTAGES AND DISADVANTAGES

Штучний інтелект – це один із найвизначніших винаходів ХХІ століття, який за своїми масштабами можна порівняти із появою глобальної мережі Інтернет, що виникла у другій половині ХХ століття. Інтернет зміг відкрити безмежний доступ до різноманітної інформації та безлічі ресурсів, тоді як штучний інтелект може не лише зберігати, а й опрацьовувати та застосовувати інформацію на практиці.

Ще у 1956 році відбулася Дартмутська конференція, яка об'єднала дослідників із різних галузей дослідження – інформатики, математики, фізики та ін. – з метою дослідити потенціал синтетичного інтелекту (терміну «ШІ» ще не існувало). Учасники конференції обговорили широкий спектр тем, пов'язаних зі штучним інтелектом, серед яких обробка природньої мови, розв'язання задач та машинне навчання. Ця конференція вважається визначною подією в історії ШІ, оскільки тоді сформувалась галузь та поняття «штучний інтелект» [1].

Штучний інтелект (ШІ) – унікальний продукт технічного прогресу, що дає змогу машинам вчитися, використовувати людський і власний досвід, пристосовуватися до нових умов, виконувати різнопланові завдання, які тривалий час були під силу лише людині, прогнозувати

події й оптимізувати ресурси різного характеру. Виділяють два типи ШІ – сильний та слабкий. Термін «Сильний Штучний Інтелект» - це програма, яка буде не просто моделлю розуму. Вона в буквальному розумінні сама буде розумом, в тому самому сенсі що й людський. Термін «Слабкий Штучний Інтелект» позначає інструмент, який дозволяє розв'язувати задачі, які не потребують повного спектру людських пізнавальних здібностей. Отже, остерігатися треба лише сильного ШІ, адже він може повною мірою замінити людину, а слабкий ШІ лише полегшить повсякденне життя [3]. Штучний інтелект прийнято розглядати як здатність комп'ютера навчатися, приймати рішення та виконувати дії, які властиві людському інтелекту, а також виконувати завдання, які традиційно вважають прерогативою людини [2].

ШІ суттєво змінив ІТ-ринок. З появою таких інструментів, як ChatGPT, GitHub Copilot, Claude та інші, написання програмного коду значно пришвидшилося. Розробники можуть передавати штучному інтелекту будь-які рутинні завдання – написання, оптимізацію та вдосконалення коду. Хоча це і прискорює та створення програмних продуктів, водночас ця тема порушує питання про майбутню роль людини в ІТ-ринку.

У сфері економіки ШІ дозволяє автоматизувати окремі бізнес-процеси. Наприклад, за допомогою алгоритмів машинного навчання він здатен аналізувати великі бази даних та надавати готові результати обробки, що дозволяє набагато швидше та детальніше дослідити вхідні дані. До прикладу, ШІ може проаналізувати базу даних продажів та закупівель товарів, виявити закономірності та запропонувати покращення економічних стратегій розвитку.

Штучний інтелект присутній у нашому житті більше, ніж ми думаємо. Наприклад, роботи-пилососи, автомобілі з режимом автопілоту, голосові помічники Siri або Google Assistant – використовують технології ШІ, які здатні розпізнавати об'єкти, аналізувати ситуацію навколо та надавати готові рішення або виконувати дії на основі отриманих даних. Навіть сканування відбитка пальця чи обличчя для розблокування пристрою використовує алгоритми ШІ, які порівнюють цифрові об'єкти та зіставляють їхню схожість. Також прикладом використання ШІ у повсякденному житті є Google Maps. Спеціальні алгоритми досліджують та аналізують місцезоположення мільйонів пристроїв, щоб запропонувати найшвидші маршрути та інформувати про інтенсивність руху на дорогах.

Як і будь-яка нова технологія, штучний інтелект у житті людини має свої переваги та недоліки. Найбільшою перевагою є можливість автоматизації рутинних завдань – люди можуть виконувати поставлені задачі значно швидше та у більших обсягах. Однак недоліком є те, що штучний інтелект не завжди коректно виконує навіть найпростіші завдання. У деяких випадках можна витратити більше часу на виправлення помилок, допущених ШІ, ніж виконання завдання людиною вручну.

Також штучний інтелект може надавати консультації з будь-яких питань. Людям більше не потрібно годинами шукати відповіді або натирає на вирішення проблеми. Уже сьогодні достатньо написати проблему у будь-який чат-бот, наприклад ChatGPT, і він за мить допоможе підібрати найкращий шлях вирішення проблеми.

Однією з найбільших переваг штучного інтелекту в житті людини є те, що процес навчання стає значно легшим та швидшим. Він може допомогти створити план навчання відповідно до поставлених вимог, детально пояснити незрозумілу тему. Разом із ним можна набагато швидше опанувати різні напрями професій, а якщо щось не зрозуміло – він з легкістю пояснить кожен аспект та наведе приклади його використання на практиці. Важливо розуміти, що технології ШІ та нейромереж не можуть повністю замінити роль викладача. Педагог має ключову роль у спілкуванні зі студентами, допомозі у вирішенні проблем та спрямуванні навчального процесу [4].

З кожним роком ШІ стає «розумнішим», і має змогу виконувати все більше завдань, які раніше могла виконувати лише людина. Він може аналізувати й розв'язувати складні завдання, на які звичайній людині потрібно витратити значно більше часу, ніж машині. Штучний інтелект не втомлюється і може виконувати роботу безперервно. І саме тому з кожним роком у людей

виникає все більше питань: чи не залишаться люди у найближчому майбутньому без роботи? Чи не заберуть роботи людську працю? Це, напевно, один з найбільших недоліків розвитку штучного інтелекту. І, на жаль, ми не можемо точно спрогнозувати кожен із можливих варіантів розвитку подій.

Також варто зазначити, що будь який штучний інтелект або робот створений на основі алгоритмів, і навіть найменша помилка в програмному коді може призвести до того, що система вийде з-під контролю людини та діятиме непередбачувано.

У підсумку варто зазначити, що штучний інтелект безсумнівно є одним з найвидатніших відкриттів ХХІ століття. З його появою життя більшості людей стало зручнішим, з'явилося більше часу щоб виконувати інші завдання. Але всупереч цьому постає питання, яке турбує більшість сучасних людей: чи не замінить штучний інтелект людину, та наскільки безпечним є існування системи без свідомості та співчуття, яка працює лише на раніше прописаному алгоритмі? На жаль, жодні експерти чи аналітики не можуть дати однозначні відповіді на ці питання, адже розвиток подій залишається непередбачуваним.

Джерела та література

1. Buievych A. Історія штучного інтелекту від 1950-х до сьогодні. freeCodeCamp.org. URL: <https://www.freecodecamp.org/ukrainian/news/istoriya-shtuchnoho-intelektu-vid-1950-kh-do-sohodni/>.
2. Міщенко В. І. Штучний інтелект у долі людини: погляд з майбутнього [Електронний ресурс] / В. І. Міщенко, О. В. Шимченко // Філософія в сучасному світі : матеріали 4-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 17-19 листопада 2023 р. / гол. ред. Я. В. Тараров ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т" [та ін.]. – Електрон. текст. дані. – Харків, 2023. – С. 77-80.
3. Смержевський Н. В. Штучний інтелект: перспективи розвитку / Н. В. Смержевський ; наук. кер. А. В. Сакун // Наукові розробки молоді на сучасному етапі : тези доповідей XVIII Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених та студентів (18-19 квітня 2019 р., Київ). - Київ : КНУТД, 2019. - Т. 3 : Економіка інноваційної діяльності підприємств. - С. 493-494.
4. Соменко Д. В., Трифонова О. М., Садовий М. І. Штучний інтелект та нейромережі в освітньому процесі: переваги та недоліки // Актуальні проблеми та перспективи технологічної і професійної освіти : матеріали VII всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Тернопіль, 20-21 квітня 2023 р.). Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. С. 78-81.

Секція 4. НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ ПРОГРЕС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

UDC 333.72:502

Magdalena Gorska, Founder; Oleksandr Sylkin, PhD in Management

WSHIU Academy of Applied Sciences, Poznan, Poland

KEY FEATURES OF ENERGY RESOURCE MANAGEMENT AT THE COUNTRY LEVEL IN EU

Abstract. *Energy management at the level of a European Union member state encompasses a combination of energy, climate and economic policies to ensure a secure energy supply, affordable prices and reduced greenhouse gas emissions. Integrated national energy and climate plans are the central instrument, setting targets for renewable energy sources, energy efficiency, energy balance transformation and network development. Energy security policies, import diversification, infrastructure modernisation, digitalisation and the introduction of artificial intelligence-based technologies to manage supply and demand play an additional role. The social dimension, which includes consumer protection, combating energy poverty and public consultation when assessing the effectiveness of energy policies, is also important.*